

รายงานการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก
ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมสำนักทันตสาธารณสุข อาคาร ๕ ชั้น ๓ กรมอนามัย

และผ่านระบบ Video Conference

คณะกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม

๑.	นางนันทินี ตั้งเจริญดี	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	ประธาน
๒.	นางปิยะดา ประเสริฐสม	ที่ปรึกษากรมอนามัย	ที่ปรึกษา
๓.	นางทับทิม ศรีวิล	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ	กรรมการ
๕.	นางปฐมมา เขาวนเมธา	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	กรรมการและ เลขานุการ

คณะกรรมการผู้เข้าประชุม (ผ่านระบบ Web Conference)

๑.	ศาสตราจารย์(พิเศษ) ทพญ.ชุตินา ไตรรัตน์วรกุล	ผู้แทนราชวิทยาลัยทันตแพทย์ แห่งประเทศไทย	กรรมการ
๒.	รศ.ทพญ. ปริม อวยชัย	อนุสาขาทันตกรรมสำหรับเด็ก ผู้แทนราชวิทยาลัยทันตแพทย์ แห่งประเทศไทย	กรรมการ
๓.	ผศ.ทพญ.พรพรรณ อัสวาณิชย์	อนุสาขาทันตกรรมสำหรับเด็ก ผู้แทนราชวิทยาลัยทันตแพทย์ แห่งประเทศไทย	กรรมการ
๔.	คุณประพิมพ์พรรณ สุวรรณภู	อนุสาขาทันตกรรมสำหรับเด็ก ผู้แทนกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
๕.	นายธีรชัย บุญยะสิทธิ์	นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย	กรรมการ
๖.	นางสาวไพลิน วิญญูกุล	นักจิตวิทยาชำนาญการ สถาบัน สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย	กรรมการ

คณะกรรมการผู้ไม่เข้าประชุม (ติดราชการ)

๑.	นางสาวฐิติพร บุณนาค	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๒.	นางกรกมล นิยมศิลป์	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	กรรมการและ เลขานุการ
๓.	นางสาวนพวรรณ โพนนุกูล	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๔.	นายณัฐพงศ์ กันทะวงศ์	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑.	นางสาวณัชชา เปรมประยูร	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
๒.	นางสาวศิริวรรณ พิทยรังสฤษฏ์	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ
๓.	นางสาวอรฉัตร คุรุรัตน์	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ
๔.	นางสาวณัฐมนันต์ ศรีทอง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
๕.	นางสาวพรชเนตต์ บุญคง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
๖.	นางสาวรัตนภรณ์ มั่นคง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
๗.	นางสาววิจิตรา กุ๊กจำกัด	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
๘.	นายปางพุดพิพงษ์ เหมมณี	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
๙.	นางสาววีรยา กัญหารัตน์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

เริ่มประชุม เวลา ๐๙.๐๐ น.

ทพญ.นางนนทินี ตั้งเจริญดี ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสำนักทันตสาธารณสุขให้เป็นประธานการประชุม

วาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งเพื่อทราบ

๑.๑ ทบทวนบทบาทหน้าที่คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑.๑ กำหนดกลยุทธ์ มาตรการหรือกลไกการบูรณาการ เพื่อการบริหารแผนงาน/โครงการ ให้แก่หน่วยงานจัดทำ

๑.๑.๒ พัฒนา สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ และภารกิจสำคัญของสำนัก ทันตสาธารณสุข กรมอนามัย ในการขับเคลื่อนงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๑.๓ ผลักดัน กำกับ ติดตามประเมินผลและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการขับเคลื่อนงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพ

๑.๑.๔ ประสานงานและบูรณาการเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๑.๕ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงานตามที่เหมาะสม

๑.๑.๖ ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

๑.๒ ทิศทางการขับเคลื่อนงานของกรมอนามัย ในปี พ.ศ.๒๕๖๗-๒๕๖๘ ภายใต้โครงการมหัศจรรย์ ๒,๕๐๐ วัน สานพลังเครือข่าย สร้างแม่และเด็กไทยสุขภาพดี (Healthy Mommy to Happy Child) ซึ่งมีกิจกรรมสำคัญดังนี้

- ANC mobile station & One province One Labor room
- Counselor Training (โรคทางพันธุกรรม)
- สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ๐-๒ ปี ต้นแบบ
- สานพลังเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนข้อมูลคุณภาพ: เข้าร่วมประชุมประเด็นสุขภาพช่องปาก
- มหกรรมมหัศจรรย์ ๒,๕๐๐ วัน สานพลังเครือข่ายสร้างแม่และเด็กไทยสุขภาพดี Healthy

Mommy to Happy Child

วาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุมฯ

เลขานุการ สรุปรายงานการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๖ โดยมีประเด็นสำคัญจากมติที่ประชุมดังนี้

ประเด็นสำคัญ	สิ่งที่ได้ดำเนินการ
๑. การสร้างการมีส่วนร่วมการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)	- บูรณาการกิจกรรมมหัศจรรย์ตำบล ๑,๐๐๐ วัน Plus สู่ ๒๕๐๐ วัน - ร่วมดำเนินงานกับ อบจ.สงขลา ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย
๒. ติดตามข้อมูลการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อนม ใน สพด.	- สพฐ. มีหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖ - อปท. รายการเงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนอาหารเสริม (นม) ๗.๕๑ บาท/คน
๓. การผลักดันกิจกรรมการตรวจสุขภาพช่องปากเข้าในหลักสูตรการเรียนการสอนของพยาบาล	- ร่วมพัฒนาหลักสูตรการดูแลเด็กปฐมวัยต่ำกว่า ๒ ปี ร่วมกับสภาการพยาบาล และมูลนิธินมแม่แห่งประเทศไทย ภายใต้นโยบายยกระดับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอายุต่ำกว่า ๒ ปี
๔. การขอเข้าใช้งานในระบบ SAR ของ พม. (User ระดับเขต)	- กรมกิจการเด็กและเยาวชน ได้พัฒนาหน้ารายงาน ๔D ให้แล้วรอการพิจารณาการเปิดการใช้งาน

ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม

ศาสตราจารย์(พิเศษ) ทพญ.ชุติมา ไตรรัตน์วรกุล ชักถามกิจกรรมการขับเคลื่อนนมฟลูออไรด์ ของสำนักทันตสาธารณสุข อยากให้เกิดความต่อเนื่องและขอให้มีการจัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในเรื่องนี้ร่วมกับเครือข่ายอีกครั้ง

ทพญ.ปิยะดา ประเสริฐสม ให้ข้อมูลการขับเคลื่อนนมฟลูออไรด์ ที่ผ่านมามีปัญหาเกี่ยวกับการผลิตนม เนื่องจากกระบวนการผลิตจำเป็นต้องมีโรงงานที่ได้มาตรฐานและมีต้นทุนสูง ส่งผลต่อการจัดซื้อนมของโรงเรียน และขณะนี้ทางคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการนมฟลูออไรด์ จะต้องนำผลการประเมินโครงการเสนอต่อ คณะกรรมการองค์การอาหารและยาเพื่อให้ข้อเสนอแนะและออกแนวทางต่อไป

ศาสตราจารย์(พิเศษ) ทพญ.ชุตินา ไตรรัตน์วรกุล เสนอให้ในการประชุมครั้งต่อไปให้นำผลการประเมินโครงการ นมฟลูออไรด์เสนอต่อที่ประชุมเพื่อทราบและนำไปปรับใช้

มติที่ประชุม : รับทราบ

วาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ กิจกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากในสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัย (ระหว่างเดือน พฤษภาคม ๒๕๖๖ ถึง ปัจจุบัน)

ทีมเลขานุการนำเสนอผลการดำเนินงานตามประเด็นขับเคลื่อนสำคัญ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. การพัฒนา ผลักดันนโยบาย ส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัยกำกับติดตามประเมินผล มีกิจกรรมสำคัญในการขับเคลื่อนงานดังนี้

๑.๑ บูรณาการความร่วมมือ ๖ กระทรวง (พ.ศ.๒๕๖๕-๒๕๖๙) ภายใต้นโยบาย ๔D

- ร่วมติดตามผลการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ภายใต้มาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และบูรณาการร่วมกับ cluster สตรีและเด็กปฐมวัย กรมอนามัย ในการ ขับเคลื่อนนโยบาย ๔D ใน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (สพด.) ภายใต้แนวคิด ป.ต.ท.

๒. พัฒนาระบบส่งเสริม ป้องกันและการบริการสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย

ผลการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย “ด้านสุขภาพช่องปาก” ประจำปี

พ.ศ. ๒๕๖๖

๒.๑ การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

- เครือข่ายชุมชน :จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพช่องปาก
- บูรณาการกิจกรรมมหัศจรรย์ตำบล ๑,๐๐๐ วัน Plus สู่ ๒๕๐๐ วัน
- พ่อแม่/ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและเฝ้าระวังการดูแลสุขภาพช่องปาก
- จัดกิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่คุณภาพ

๒.๒ หน่วยบริการสาธารณสุข

- การตรวจ การประเมินความเสี่ยง และการจัดบริการตามความจำเป็น
- จัดบริการตรวจและเคลือบฟลูออไรด์ใน สพด. ทุก ๖ เดือน
- เฝ้าระวังปัจจัยและพฤติกรรมเสี่ยงใน สพด. (ท.๐๒)
- จัดกิจกรรม โรงเรียนพ่อแม่คุณภาพใน ANC PP WCC
- สนับสนุนการดำเนินงานเชิงรุก ได้แก่ สร้างเครือข่ายบุคลากรทางการแพทย์ และ กลุ่มครูผู้ดูแลเด็กในการเฝ้าระวังสุขภาพช่องปาก
- โดยบูรณาการกิจกรรมมหัศจรรย์ตำบล ๑,๐๐๐ วัน Plus สู่ ๒๕๐๐ วัน
- ขับเคลื่อนนโยบาย ๔D

๒.๓ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

■ การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

- ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
- พัฒนารอบแนวทางพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย “ด้านสุขภาพช่องปาก”
- ประเมินตนเองตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติปีละ ๑ ครั้ง (การจัดกิจกรรม)
- ใฝ่ระวังปัจจัยและพฤติกรรมเสี่ยงใน สพต. ร่วมกับทันตบุคลากร

■ ติดตามคุณภาพเด็ก : เด็กมีสุขภาพช่องปากที่ดี ไม่มีฟันผุ

- แบบรายงานการประเมินตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
- HDC (Health Data Center)

๓. การเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย

๓.๑ พัฒนาศักยภาพบุคลากร (สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก)

- ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
ต้นแบบด้านสุขภาพช่องปาก
- จัดกิจกรรม ส่งภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ภายใต้แนวคิด
ป.ต.ท. (แปรงฟัน ตรวจฟัน และรับประทานอาหารที่มีประโยชน์)
- ประชาสัมพันธ์การเข้าเรียนผ่านระบบ E-learning ด้านการดูแลสุขภาพช่อง
ปาก สำหรับ ครู สพต. (<https://mooc.anamai.moph.go.th/>)

๓.๒ สร้างเครือข่าย สพต. ต้นแบบสุขภาพช่องปาก

สร้างสังคมการเรียนรู้ร่วมกัน “ด้านการดูแลสุขภาพช่องปาก สำหรับ
ครู สพต.” ผ่านกลุ่ม Line เพื่อแลกเปลี่ยนการดำเนินงาน

๓.๓ สื่อสร้างเสริมความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

เพื่อให้การดูแลสุขภาพช่องปากเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับเด็กปฐมวัย
สำนักทันตสาธารณสุขได้จัดทำชุดนิทาน poster และเพลงประกอบการเรียนรู้ของ
เด็กปฐมวัย และได้จัดส่งสื่อพร้อมด้วยหนังสือขออนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ให้กับ
เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมสุขภาพช่องปากในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

setting	สิ่งที่เป็นปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๑. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	<p>๑. สพต. ไม่ผ่านการประเมินตนเองในด้านการดูแลและการจัดบริการสุขภาพช่องปาก ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพิ่มจำนวนมากขึ้น ดังนี้</p> <p>๑.๑ ขาดการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การจัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แปร่งฟัน/ล้างมือ ให้เพียงพอ สะอาด ปลอดภัย และเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก</p> <p>๑.๒ ขาดการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม ในการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน</p> <p>๑.๓ ขาดการตรวจสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน ความสะอาดของร่างกาย ฟัน และช่องปากเพื่อคัดกรองโรคและการบาดเจ็บ</p> <p>๑.๔ ขาดการจัดให้มีการตรวจสุขภาพร่างกาย ฟันและช่องปาก สายตา หู ตามกำหนด</p>	<p>- ขับเคลื่อนนโยบาย ๔D อย่างต่อเนื่อง สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนการดำเนินงานของ สพต.</p> <p>- สร้างเครือข่าย สพต. ในการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย : ๓ กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมแปร่งฟัน การตรวจฟัน และการรับประทานอาหารที่เหมาะสม (ป. ต. ท.)</p> <p>- การพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการเฝ้าระวังและคัดกรองสุขภาพช่องปากของเด็กใน สพต.</p> <p>- ยกระดับ สพต. ต่ำกว่า ๒ ปี</p>
๒. การมีส่วนร่วมของครอบครัวชุมชน	<p>ยังคงมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์</p> <p>๑. การให้รับประทานนมรสหวาน/รสเปรี้ยว</p> <p>๒. ใช้ขวดนมในเด็กมากกว่า ๒ ขวบ</p> <p>๓. เด็กไม่ได้รับการแปร่งฟันจากผู้ปกครอง</p>	<p>สร้างความรอบรู้การดูแลสุขภาพช่องปากให้แก่พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก ผ่านการจัดกิจกรรมรร.พ่อแม่ ใน ANC PP WCC และ สพต.</p>
๓. หน่วยบริการสาธารณสุข	<p>๑. ขาดความเชื่อมโยงในการดำเนินงานด้านการเจริญเติบโต พัฒนาการ การดูแลสุขภาพช่องปาก (ควรให้การรับบริการของเด็กในแต่ละครั้ง ได้รับการประเมินติดตามครอบครัวทุกกิจกรรม)</p> <p>๒. การถ่ายโอน รพ.สต</p>	<p>- พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่บุคลากรทางการแพทย์ด้านอื่น ๆ ในกิจกรรมการตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปาก และสามารถให้ความรู้การดูแลสุขภาพช่องปาก</p> <p>- การบูรณาการร่วมกับ อบจ. สงขลา</p>

เพื่อให้คณะกรรมการ ฯ รับทราบข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนงานสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย จึงนำผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๖ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ เปรียบเทียบร้อยละของการตีมนมรสชาติต่างๆ ของเด็กอายุ ๓ ปี

ประเภทของนม	ร้อยละของการตีมนมรสชาติต่างๆ ของเด็ก ๓ ปี	
	ครั้งที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๖๐)	ครั้งที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๖๕)
นมจืด	๔๒.๐	๕๔.๐
นมหวาน	๒๗.๔	๒๕.๐
นมรสเปรี้ยว	๑๗.๑	๑๒.๐
ไม่ตอบ	๑๐.๑	๘.๐
ไม่ดื่ม	๓.๔	๑.๐

ตารางที่ ๒ ร้อยละของการตีมนมรสชาติต่างๆ ของเด็กอายุ ๕ ปี

ประเภทของนม	ร้อยละของการตีมนมรสชาติต่างๆ ของเด็ก	
	ครั้งที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๖๐)	ครั้งที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๖๕)
นมจืด	๔๔.๕	๕๒.๑
นมหวาน	๒๙.๒	๓๐.๗
นมรสเปรี้ยว	๑๘.๔	๑๒.๖
ไม่ตอบ	๑.๖	๑.๕
ไม่ดื่ม	๖.๓	๓.๑

ตารางที่ ๓ เปรียบเทียบร้อยละของเด็กอายุ ๓ ปี ที่ใช้ขวดนมเมื่ออยู่บ้าน ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และ ปี พ.ศ.๒๕๖๕

ประเภทของนม	ร้อยละของเด็กอายุ ๓ ปี ที่ใช้ขวดนมเมื่ออยู่บ้าน	
	ครั้งที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๖๐)	ครั้งที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๖๕)
ใช้	๓๙.๕	๓๘.๐
ไม่ใช้	๕๓.๖	๕๖.๐
ไม่ตอบ	๖.๙	๖.๐

ตารางที่ ๔ เปรียบเทียบร้อยละของเด็กอายุ ๕ ปี ที่ใช้ขวดนมเมื่ออยู่บ้าน ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และ ปี พ.ศ.๒๕๖๕

ประเภทของนม	ร้อยละของเด็กอายุ ๕ ปี ที่ใช้ขวดนมเมื่ออยู่บ้าน	
	ครั้งที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๖๐)	ครั้งที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๖๕)
ใช้	๑๑.๙	๑๕.๒
ไม่ใช้	๘๕.๘	๘๓.๗
ไม่ตอบ	๒.๓	๑.๐

ตารางที่ ๕ เปรียบเทียบร้อยละของเด็กอายุ ๓ ปี ที่แปรงฟันตอนเข้าก่อนมา สพด. ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และ ปี พ.ศ.๒๕๖๕

ประเภทของนม	ร้อยละของเด็กอายุ ๓ ปี ที่ใช้ขวดนมเมื่ออยู่บ้าน	
	ครั้งที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๖๐)	ครั้งที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๖๕)
แปรง	๘๖.๘	๘๗.๒
ไม่แปรง	๙.๐	๘.๖
ไม่ตอบ	๔.๒	๔.๒

ตารางที่ ๖ เปรียบเทียบร้อยละของเด็กอายุ ๕ ปี ที่แปรงฟันตอนเข้าก่อนมา สพด. ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และ ปี พ.ศ.๒๕๖๕

ประเภทของนม	ร้อยละของเด็กอายุ ๕ ปี ที่ใช้ขวดนมเมื่ออยู่บ้าน	
	ครั้งที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๖๐)	ครั้งที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๖๕)
แปรง	๘๙.๔	๙๐.๕
ไม่แปรง	๑๐.๐	๙.๐
ไม่ตอบ	๐.๖	๐.๕

ตารางที่ ๗ เปรียบเทียบร้อยละของผู้แปรงฟันให้แก่เด็กอายุ ๓ ปี ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และ ปี พ.ศ.๒๕๖๕

ประเภทของนม	ร้อยละของเด็กอายุ ๓ ปี ที่ใช้ขวดนมเมื่ออยู่บ้าน	
	ครั้งที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๖๐)	ครั้งที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๖๕)
แปรงเอง	๔๔.๑	๓๑.๑
พ่อแม่/ผู้ปกครองแปรงให้	๔๒.๕	๔๙.๕
แปรงเอง/ผู้ปกครองแปรงซ้ำ	๓.๑	๑๒.๔
ไม่ตอบ	๑๐.๓	๗.๐

ตารางที่ ๘ เปรียบเทียบร้อยละของผู้แปรงฟันให้แก่เด็กอายุ ๕ ปี ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และ ปี พ.ศ.๒๕๖๕

ประเภทของนม	ร้อยละของเด็กอายุ ๕ ปี ที่ใช้ขวดนมเมื่ออยู่บ้าน	
	ครั้งที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๖๐)	ครั้งที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๖๕)
แปรงเอง	๘๐.๔	๗๑.๒
พ่อแม่/ผู้ปกครองแปรงให้	๑๔.๔	๑๙.๔
แปรงเอง/ผู้ปกครองแปรงซ้ำ	๐.๙	๘.๐
ไม่ตอบ	๔.๓	๑.๔

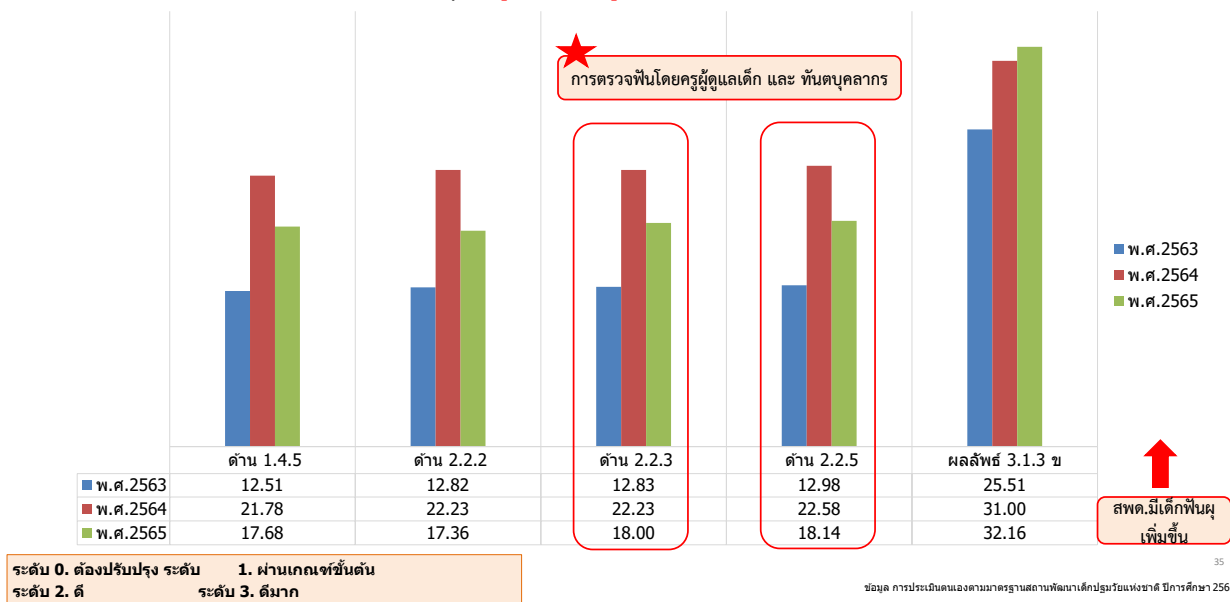
๓.๒ ผลการประเมินตนเองของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (ประเด็นสุขภาพช่องปาก) ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานด้านที่ ๑	: การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
ตัวบ่งชี้ ๑.๔	: การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้
ตัวบ่งชี้ย่อย ๑.๔.๕	: จัดบริเวณห้องน้ำห้องส้วมที่ <u>แปรงฟัน ล้างมือ ให้เพียงพอ สะอาด ปลอดภัย</u> และเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก
มาตรฐานด้านที่ ๒	: ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
ตัวบ่งชี้ ๒.๒	: การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ
ตัวบ่งชี้ย่อย ๒.๒.๒	: จัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมในการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน
ตัวบ่งชี้ย่อย ๒.๒.๓	: ตรวจสอบสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน <u>ความสะอาดของร่างกาย ฟันและช่องปาก</u> เพื่อการคัดกรองโรคและการบาดเจ็บ
ตัวบ่งชี้ย่อย ๒.๒.๕	: จัดให้มีการ <u>ตรวจสอบสุขภาพร่างกาย ฟันและช่องปาก</u> สายตา หู ตามกำหนด
มาตรฐานที่ ๓	: คุณภาพของเด็กปฐมวัย
ตัวบ่งชี้ ๓.๑ข	: เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม
ตัวบ่งชี้ย่อย ๓.๑.๓ข	: เด็กมีสุขภาพช่องปากดี ฟันไม่ผุ

วิธีการประเมินตนเองจะให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (สพด.) ทุกสังกัด เข้าร่วมประเมินตนเองผ่านระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในทุกปีการศึกษา ซึ่งผลการประเมินตนเองในปีการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๕ พบว่า มี สพด. ที่เข้าร่วมประเมินจำนวน ๕๒,๓๔๓ แห่ง โดยประเด็นด้านสุขภาพช่องปากไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (ต้องปรับปรุง) จำนวน ๑๖,๘๓๓ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๖ (เด็กมีฟันผุ มากกว่าร้อยละ ๖๐) โดยรายละเอียดตัวบ่งชี้ย่อยที่ไม่ผ่านเกณฑ์มากที่สุดคือ ด้านการตรวจสอบสุขภาพช่องปากโดยครูและทันตบุคลากรจำนวน ๙,๔๙๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๔ จากแนวโน้มสถานการณ์ข้อมูลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องหาแนวทางเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาสุขภาพช่องปากในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยร่วมกัน รายละเอียดดังรูปที่ ๑

**เปรียบเทียบผลการดำเนินงานรายด้านที่มีผลการประเมิน
ระดับต้องปรับปรุง (ระดับ 0) ปีการศึกษา พ.ศ.2563-2565**

ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม

ทพญ.ปิยะดา ประเสริฐสม ให้ข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนงานกรณีการถ่ายโอนภารกิจ รพ.สต มีผลต่อการขับเคลื่อนงานสุขภาพช่องปาก สำนักทันตสาธารณสุข ควรจัดทำคู่มือ/แนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้พื้นที่นำไปใช้ในการทำงาน และสิ่งที่ควรให้ความสำคัญคือ สพด. ในกลุ่มสังกัดเอกชน ควรมีการร่างระเบียบ/นโยบายในการจัดซื้อนม และจัดหาอาหารกลางวัน ในส่วนของ Key message ควรระบุให้ชัดเจนในกลุ่มเด็กปฐมวัย คือ ผู้ปกครองต้องแปรงให้

ศาสตราจารย์(พิเศษ) ทพญ.ชุติมา ไตรรัตน์วรกุล เสนอการเลือกใช้แปรงฟัน ๓ ทางเพื่อลด Plaque และควรให้ key message การดูแลสุขภาพช่องปากตามอายุพัฒนาการของเด็ก โดยจัดทำแผนการเข้ารับบริการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัยให้ควบคู่ไปกับการนัดรับวัคซีน และการแสดงข้อมูลการประเมินตนเองตามมาตรฐานชาติ ควรแยกสังกัดเพราะจะมีปัญหาที่แตกต่างกัน

คุณประพิมพ์พรรณ สุวรรณภู สพด. สังกัดเอกชน การดูแลสุขภาพช่องปากเป็นหน้าที่ของผู้ปกครอง และในโรงเรียนเอกชนนานาชาติ จะไม่มีการแปรงฟันหลังอาหารกลางวันโรงเรียน

มติที่ประชุม : ประธานมอบทีมเลขานุการปรับปรุงวิธีการนำเสนอข้อมูลผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานชาติ โดยวิเคราะห์แยกรายหน่วยงานเพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้องเหมาะสมตามบริบทของแต่ละหน่วยงานต่อไป

วาระที่ ๔ : เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ แผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๘

ได้มีการกำหนดกรอบแนวทางการขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัยผ่าน setting ที่สำคัญ ได้แก่ ครอบครัวชุมชน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยบริการสาธารณสุข และนำกลยุทธ์สำคัญซึ่งได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์นโยบายส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัยและกำกับติดตามประเมินผล และการพัฒนาระบบส่งเสริมป้องกันและการบริการสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย มากำหนดแผนการดำเนินงาน เพื่อเป้าหมาย เด็ก ๕ ปี ปราศจากฟันผุ ร้อยละ ๓๐.๐ โดยมีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมขับเคลื่อนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. การพัฒนา ผลิตภัณฑ์นโยบายส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัยและกำกับติดตามประเมินผล

Setting สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (สพด.)

- กิจกรรมขับเคลื่อนนโยบาย ๔D ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
- กิจกรรมประเมินติดตามคุณภาพ สพด. ต้นแบบด้านสุขภาพช่องปาก
- กิจกรรมขับเคลื่อนการดำเนินงาน สพด. ต่ำกว่า ๒ ปี (หลักสูตรรองรับเพื่อเสริมสร้าง

ขีดความสามารถผู้ดูแลเด็กแรกเกิด-๓ ปีความท้าทาย ๓:๓ ของประเทศไทย)

Setting ครอบครัวและชุมชน

- Kick off ลูกรักฟันดีเริ่มที่ครอบครัว

๒. พัฒนาระบบส่งเสริม ป้องกันและการบริการสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย

๒.๑ เผยแพร่ และสนับสนุนการใช้งาน Smart surveillance ด้านสุขภาพช่องปากใน สพด.

- กิจกรรมขับเคลื่อนการดำเนินงานเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมสุขภาพช่องปาก (ระบบรายงาน ท.๐๒)

๒.๒ การเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย

- เผยแพร่ และสนับสนุนการใช้งาน E-learning ด้านการดูแลสุขภาพช่องปาก สำหรับ ครู สพด./การนำไปใช้
- กิจกรรมประชาสัมพันธ์การใช้ E-learning ด้านการดูแลสุขภาพช่องปาก สำหรับ ครู สพด.
- ร่วมประเมินติดตามการดำเนินงานโครงการมหัศจรรย์ ๑,๐๐๐ วันสู่ ๒,๕๐๐ วัน

Small success: สพด. ทุกสังกัดมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ ช่องปาก

ร้อยละ ๘๔ ของ สพด. มีการจัดกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน ให้กับเด็ก

ร้อยละ ๕๔ ของ สพด. ได้รับบริการตรวจสุขภาพช่องปาก

ร้อยละ ๕๔ ของ สพด. ได้รับการทาเคลือบฟลูออไรด์ ควบคุมการลูกกลาม โดยทันตบุคลากร

หมายเหตุ : ติดตามจากระบบรายงาน ท.๐๒ และ HDC

ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม

ศาสตราจารย์(พิเศษ) ทพญ.ชุตินา ไตรรัตน์วรกุล เสนอกิจกรรมลูกรักฟันดี เริ่มที่ชี้แรก มีการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 โดยความร่วมมือระหว่าง สสส. สป.สช. และกรมอนามัย ซึ่งในปัจจุบันยังมีข้อมูลอยู่บน website ลูกรักฟันดี เริ่มที่ชี้แรก และต้องการให้เพิ่ม key message สำคัญได้แก่ Hand on brushing

ทพญ.อรฉัตร คุรุรัตน์ สอบถามเรื่องการใช้ Floss ในเด็กปฐมวัย ควรมีการสอนให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองหรือไม่

ศาสตราจารย์(พิเศษ) ทพญ.ชุตินา ไตรรัตน์วรกุล แนะนำให้ใช้ Floss ในเด็กปฐมวัย ควรมีการสอนให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง และควรมีสื่อสาธิตวิธีการใช้ด้วย

มติที่ประชุม : รับทราบ

๔.๒ ทบทวนคำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

จากมติการประชุมของคณะกรรมการ ฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ให้ข้อเสนอแนะต่อการปรับแก้ไขคำสั่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. ลำดับ ๑-๙ คงไว้

๒. ลำดับ ๑๐ ให้ระบุบุคคล

๓. ผู้แทนจาก ศอ. และ สสจ. พิจารณาตามความเหมาะสม

๔. ปรับทีมเลขาเป็น ทพญ.ปฐมมา เขาวนเมธา และ พรชเนตต์ บุญคง

๕. ให้ระบุท้ายคำสั่งคณะกรรมการ ฯ เพื่อไม่ต้องมีการแต่งตั้งใหม่จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง
“ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง”

ทีมเลขานุการนำเสนอ (ร่าง) คำสั่งใหม่เพื่อให้ทางคณะกรรมการ ฯ พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม

ทพญ.ปิยะดา ประเสริฐสม เพิ่มเติมผู้แทนจากศูนย์อนามัยที่ ๕ จังหวัดราชบุรี

มติที่ประชุม : เห็นชอบปรับคำสั่งคณะกรรมการตามข้อเสนอแนะ

ปิดการประชุม : ๑๒.๐๐ น.

นางสาวพรชเนตต์ บุญคง
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
นางปฐมมา เขาวนเมธา
ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ
ผู้สรุปรายงานการประชุม

นางกรกมล นิยมศิลป์
ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม